

„Amikor mind együtt vagyunk, messzire világítunk”

Háromnapos belföldi tanulmányút, országjárás a jó gyakorlatok jegyében

A Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás kiemelt projekt keretében 3 napos, ingyenes belföldi tanulmányutakat szervezett a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, az Nemzeti Művelődési Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár konzorciuma. A konvergencia régiók 18 megyéjét érintő programokon a házigazda megye kulturális intézményrendszere jó gyakorlatainak bemutatása mellett helyszínlátogatásokkal, szakmai fórumokkal segítette a hazai kulturális intézmények és civil szervezetek tapasztalatszerését.

A tanulmányutak a hazai kulturális jó gyakorlatok, fenntartható tevékenységek megismertetését, a kulturális intézmények közötti kapcsolati háló kialakítását, valamint a szakmai együttműködések megerősítését hivatottak elősegíteni. A rendezvénysorozat kiemelt céljai között szerepelt a közösségfejlesztésen, önkéntességen, esé-

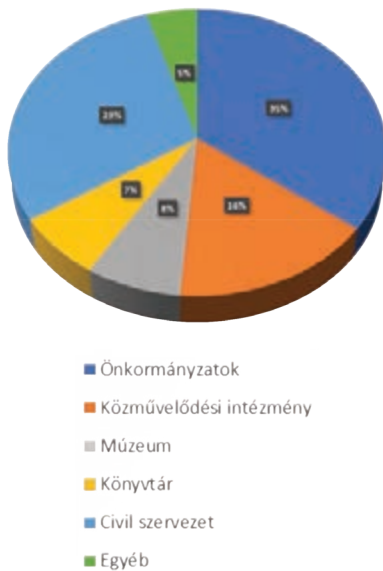
lyegyenlőségen, közösségi alapon működő intézményi modellek megismertetése, fenntartható tevékenységek bemutatása. Az országos rendezvénysorozat 2018. június 19. – október 31. között zajlott.

A tanulmányutak résztvevői a „A helyi identitás és kohézió erősítése” TOP-5.3.1-16 és TOP-6.9.2-16 közösségfejlesztő folyamatokat támogató felhívásra kérelmet benyújtó, illetve támogatott önkormányzatok, civil, egyházi és egyéb szervezetek, intézmények, kulturális – közművelődési intézmények,

múzeumok, könyvtárak – intézmények és szervezetek képviselői, szakmai munkatársai voltak.

A háromnapos belföldi tanulmányutak azonos módon épültek fel. Az első napon közművelődési intézménybe, múzeumba vagy könyvtárba látogattunk, és megismerkedtünk az adott intézmény tevékenységével, múltjával, közösségeivel, közösségfejlesztő folyamataival és programjaival.

A második napon rendeztük meg a szakmai konferenciát, amelyre az adott megyéből kér-

**BELFÖLDI TANULMÁNYUTAK
RÉSZTVEVŐINEK MEGOSZLÁSA**

tünk fel előadókat. A célunk az volt, hogy minél több, érdekes és hasznos információval lássuk el a résztvevőket, jó és fenntartható közösségi példát mutassunk be. Az előadók között voltak közművelődési intézmények, könyvtárak, múzeumok vezetői, illetve sok-sok civil szervezet és önszerveződő közösség képviselője. Az előadások nem csak érdekesek, színesek és informatívak voltak, hanem szívet lemelgető kezdeményezésekbe, programokba is betekintést kaptunk. A plenáris előadásokat délután helyszínlátogatások követték, ahol a település egy konkrét jó gyakorlatát mutatták be a résztvevőknek.

A harmadik napon a társaság újra felkerekedett, és az adott megye újabb településére utazott, ahol az érkezőket civil szervezet, könyvtár, múzeum, tájház, vagy közművelődési intézmény fogadta.

A tanulmányutakon résztvevők köre nagyon széles volt. Elsősorban önkormányzatok és civil szervezetek vezetői jöttek nagy érdeklődéssel. Arra voltak kíváncsiak, mások hogyan csinálják, hogyan lehet

fenntarthatóan működni, és mitől lehetnek sikeresek saját közösségeikben. A települések képviselői legtöbbször a TOP pályázatokhoz kapcsolódva szerettek volna minél több információt begyűjteni módszertanról, programokról, szervezési praktikákról. Sokan jöttek közművelődési intézményektől, akik szakmabeliként újabb tapasztalatokat szereztek, ötleteket merítettek és kapcsolatokat építettek. A múzeumok és könyvtárak képviselői betekintést nyerhettek az egyesületek életébe, és megnézheték, miként működnek a közösségi szerepvállalást gyakorló kulturális intézmények.

Az ország 18 megyéjében tettünk egy-egy körutazást. A konferencianapokon összesen 182 előadást hallgattunk meg, az előadásokon keresztül 139 településen folyó közösségfejlesztési, önkéntességi, fiatalokat bevonó, esélyegyenlőségi folyamatot ismertünk meg. Ebből 69 településen helyszíni látogatást is tettünk. A tanulmányutakon összesen 1259 fő vett részt. Minden megyéből hoztunk valamit: kedvességet, szíves fogadtatást, érdekes előadásokat, nagyon sok tapasztalatot, és nagyon sok új ismeretséget.

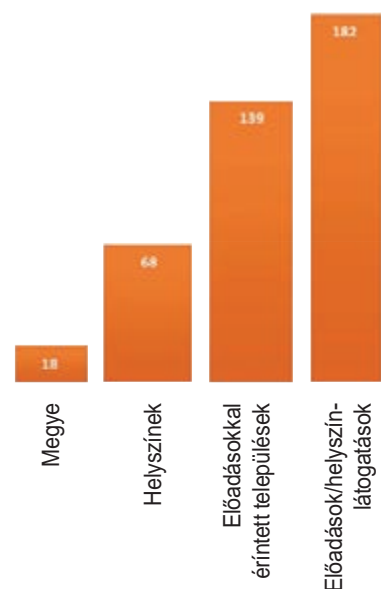
A teljesség igénye nélkül szeretnék felvillantani egy-egy érdekes kezdeményezést, előremutató megoldást a megyei helyszínekről.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a nagykörűi cseresznyeskert köré fonódó kulturális, közösségi programokkal ismerkedtünk. Nagykörűn szinte minden udvarban van cseresznyefa, így adódott a lehetőség, hogy a cseresznyeszedés és befőzés idejére szervezzenek egy nagyobb közösségi megmozdulást. A „befőzés” ünnepe mára sokszínű programmá nőtte ki magát. Igazi jó példáját láthattuk a kulturális

alapú gazdaságfejlesztésnek Nagykörűn.

Miskolcon, az Avasi Községi Kávézóban, az Avas Dialóg Egyesület vezetője mutatta be a helyi közösségben végzett közösségfejlesztési tevékenységeket, a szíveségbankot, amelyen keresztül sok embernek tudnak segíteni, támogatást nyújtani. Az önkéntességre építő program mára szerves részét képezi számos más helyi kezdeményezésnek is.

A Nyíregyházi konferencián, a Nyírségi Könyvtár Alapítvány igazgatója a fiatalok bevonása témakörben tartott előadást. Vallják, mindenkinek tartoznia kell egy közösséghez, hiszen így tud fejlődni az ember és a társadalom. A közösséghez tartozó emberek kiegyensúlyozottabbak, mindennapjaikban is sikereesebbek. Az alapítvány a hátrányos helyzetű fiatalokat célozta meg. Kiemelt programként az „Egy éjszaka a könyvtárban” – az egy éjszaka a múzeumban analógiájára – című projektet ismerhettük meg, amelynek keretében valóban ott töltötték a fiatalok egy érdekes és értékes programmal tűzdelt éjszakát.

**BELFÖLDI TANULMÁNYUTAK
HELYSZÍNEK ÉS PROGRAMOK**

Tatabányán, a Vértes Agórájában megtartott konferencián többek között bemutatkozott a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság is. A társaság megyei szintű munkatanácsadói, munkaerő-piaci, információnyújtási és mentorálási tevékenysége 10 éves múltra tekint vissza, évente 8-9000 főnek ad segítséget. A társaság elnöke röviden bemutatta az Iskolai Közösségi Szolgálat (IKSZ) helyi rendszerének fejlesztését, valamint a Közösségi kerthez kapcsolódó munkájukat. Az IKSZ fejlesztésének célja a fiatalok integrálása a helyi civil szervezetek tevékenységébe az önkéntesség és a középiskolai program adta lehetőségek kiaknázásával.

Somogy megyében többek között Bárdudvarnokon jártunk, ahol a „Van Közünk Egymáshoz” Alapítvány munkájával ismerkedtünk meg. Az alapítványhoz Bárdudvarnokon kívül még 16 településrész tartozik. A szintén hozzájuk kapcsolódó Zselizi Kaláka Népfőiskola egyfajta integrátori szerepet tölt be, koordinálja a programokat és az együttműködő partnereket. Jó kapcsolatot ápol az önkormányzattal és a helyi szociális szövetkezettel. Céljuk, hogy élhető környezetet teremtsenek és megtartsák, illetve odavonzzák a fiatalokat. A népfőiskola tagja a Kárpát-medencei

Népfőiskola Hálózatnak. A település közösségeinek fejlődésében különösen fontos szerepet játszik az önkéntesség, hiszen több közösség vezetője – például a helyi színház – önkéntes alapon végzi a tevékenységét.

A salgótarjáni szakmai napon Tar község mindennapjaiba is bepillantást nyertünk. A civil szervezetek munkája nagyban befolyásolja az önkormányzat döntéseit, működését. A polgármester véleménye szerint a civil szervezetek nélkül egy település vagy önkormányzat nem tud megállni a saját lábán, kölcsönösen szükségük van egymásra. Tar településen a helyi értékek bemutatása a civil szervezetek feladata, így a közös értékek védelmezése közösséggé kovácsolja az embereket. A tariak részt vesznek a Pajtaszínházi programban, "Tari Pajtások" néven működik egy amatőr színjátszóköri, ami egyben remek lehetőséget nyújt arra, hogy a színjátszás iránt érdeklődők közösséget alkossanak.

A bajai Türr István Múzeumban a múzeum látványtárát és foglalkoztató termeit látogattuk meg. A múzeum munkatársainak meghatározó szemlélete az, hogy a tudás és az érték, amit őriznek, akkor létezik igazán, ha használják. A „Színkeverő – reménység, oktatás, művészet, alkotás” című program

hátrányos helyzetű és roma gyermekek kulturális integrációját, valamint az összetartozás érzésének erősítését tűzte ki célul. Öt intézmény és egyesület fogott össze a megvalósításához, fél év alatt több száz hátrányos helyzetű gyermeket értek el. Fontos céljuk volt, hogy a gyerekek figyelmét ráirányítsák a környező világra, hogy felismerjék annak sokszínűségét, értékeit.

Győr-Moson-Sopron megyében a Mosonmagyaróvári Múzeum munkájával ismerkedtünk meg. A területi múzeum összesen 26 település muzeális intézményét fogja össze, elsősorban Moson Vármegye történetére, kulturális emlékeire és hagyományaira fókuszálva. A közösségfejlesztés témakörét múzeumspecifikus módon közelítik meg: közösségfejlesztés makroszinten, ismeretfeltárás, közvetítés, valamint az identitás erősítése a legfőbb irányvonalak. A múzeum több közösségnek és programnak ad teret. A közösségek közül kiemelkedik a hagyomány és értékőrző egyesületek munkája, a programok közül pedig a Múzeumi zeneszínházok, amelyek zenei aláfestéssel a vármegye történetét mutatják be korszakok szerint.

Vas megyében Bejczygyertyánost látogattuk meg, ahol a település kosárfonásra épülő kulturális alapú gazdaságfejlesztési programjával ismerkedtünk meg. A települést Nyugat-Dunántúl egyik legnagyobb egybefüggő erdősege veszi körül, a Farkas-erdő. E természeti adottságok miatt is Bejczygyertyánoson a kosárfonásnak nagy hagyománya van. Mostanra már csak néhányan foglalkoznak kosárfonással, és alig természetnek vesszöt, mégis ez szolgáltatta az alapját annak a sikeres pályázatnak, ami az Együtt Bejczygyertyánosért Egyesület gondozásában valósul meg „Értékeink

helyben vannak” címmel a „Cselekvő közösségek–aktív közösségi szerepvállalás” mintaprojektjeként. Az egyesület tevékenységei és céljai között szerepel: kulturális tevékenység, Bejczyertyános belterületének, környezetének szépítése, egészségmegőrzés, falutörténet-kutatás, hagyományápolás, valamint a helyi Teleház létrehozása. A Helyi Értéktár Bizottság által kezelt, a népi kézművesség részét képező kosárfonás kiterjesztése szolgált alapul olyan jó gyakorlatként, ami egyben a generációk közötti kapcsolatok, valamint a társadalmi részvétel és identitástudat erősítéséhez, az értékek átörökítéséhez és a gazdaságfejlesztéshez is hozzájárul.

Fejér megyében, a Székesfehérváron megrendezett konferencián a „VELED az Ifjúságért” Kulturális és Hagyományörző Egyesület elnöke a fiatalok bevonásának hatékony módszertanát osztotta meg velünk. Az egyesület alulról szerveződő közösségként kezdett el működni kifejezetten a fiatalok igényei alapján, akik maguknak kezdték el szervezni a programokat, csoportokat. Kortárs segítő rendszert alakítottak ki. Az egyesület elnöke elmondta: „Ifjúsági egyesületet humor nélkül nem lehet csinálni”. Nagyon sok közösségi programot szerveznek, ilyenek a Gobé koncert, a Batyus buli, vagy az Ififeszt. Idén a legjobb ifjúsági közösség kategóriában 3. díjat kaptak.

Zalaegerszeg-Botfán jártunkban az Összefogás Botfáért Egye-

sület munkáját ismertük meg. Az egyesület mára egyik fő szervezője Botfa közösségi életének. A városrészi egyesületekkel együttműködve szervezik a Pünkösdi Városrészi Napokat, a Botfai Szüreti Felvonulást, az „Adventi Mindenki Karácsonyfája” ünnepi műsorát. A közelmúlt fejleménye, hogy egy környezettudatosságot erősítő programot, a környező élővilág 24 órás fajfeltáró rendezvényét, az úgynevezett Bioblitz-et is szervezik, valamint a Mária út Zala megyei szakaszának fejlesztésében is aktív szerepet vállalnak. Az egyesület a városrészben működő jogilag nem önálló közösségek támogatását is felvállalta. Segítségükkel működik a Botfai Citerazenekar, a Lányok-Asszonyok Klub, az Őszirózsa Nyugdíjas Klub. Segítséget nyújtanak, és szoros együttműködésben dolgoznak a Botfai Lakóterületi Sport Club tag-ságával, valamint a Botfán működő Mindszenty Ifjúsági Házzal.

Békés megyében, a Gyulai Ifjúsági Központban a fiatalok önkéntes munkára nevelésével, közösségi tevékenységeivel ismerkedtünk meg.

A központ egy 120 órás kurzust szervez fiataloknak, akik önkéntesként szeretnének dolgozni. A nagy érdeklődésre való tekintettel 12 éves kortól már előkészítő kurzust is indítanak, ahol a résztvevők a mindennapi munka és a társadalmi szerepvállalás értékeit ismerhetik meg és gyakorolhatják saját közösségeikben.

A veszprémi tanulmányút-konferencia napján a pápai Jókai Mór Művelődési Központ Bakancsos Túracsoportjának munkájáról hallottunk érdekes előadást „Közösségfejlesztés és egyesületi működés” címmel, amely a közös lakóhely és a közösen megélt programok összekovácsoló erejét mutatta be. A csoport – a helytörténetre, helyismeretre építő tematikus kirándulásokkal – a természeti környezet, valamint a hozzá kapcsolódó történelmi és kulturális hagyományok megismerését tűzte ki célul. A Bakancsos Túracsoport tagjai saját szervezésű programjaikon túl más programok lebonyolításában is besegítenek. A túracsoport tevékenységében aktívan részt vesznek a fiatalok is.

KALMÁR ERIKA – A Nyíregyházi Tanárképző Főiskolán szerzett tanári diplomát magyar-országi szakon. A Bálint György Újságíró Akadémián 1998-ban szerzett felsőfokú újságírói szakképesítést, 2013-ban pedig képességfejlesztő tréneri képesítést. Hosszú évekig gazdasági újságíróként dolgozott Debrecenben a megyei napilapnál, illetve Hajdú-Bihar megyében számos szervezetnek, vállalkozásnak végzett PR-kommunikációs-marketing és rendezvényszervezői tevékenységet. Az utóbbi tíz évben részt vett több Európai uniós projekt megvalósításában, illetve tapasztalatokat szerzett közbeszerzési eljárások menedzselésében és nemzetközi kiállítások szervezésében lebonyolításában. Jelenleg az NMI Művelődési Intézet Cselekvő közösségek projektjének kommunikációs csoportvezetője.